

>> Pont Vell de la Bisbal. (Foto: AJUNTAMENT DE GIRONA. CRDI. VALENTÍ FARGNOLI.)

El pont del mariscal

Text > **PERE BOSCH**, historiador

Fa cent anys, Valentí Fargnoli es va desplaçar fins a la Bisbal amb la idea de fotografiar el pont Vell, un dels símbols de la població. El fotògraf va plantar el trípod a la llera del riu Daró, just al davant del pont Nou, on cada divendres s'amuntegaven els carros que accedien al mercat. El teló de fons que va immortalitzar és ben identificable i gairebé no ha variat. Al fons, apareix tímidament la torreta i els merlets que coronen el castell de la Bisbal. I, just al davant, les façanes de les cases que donen al riu. No es tracta d'un escenari excessivament agraït. L'historiador Pere Lloberas, en el seu llibre sobre *La Bisbal en la història i el record* (1959), no dubtava a qualificar-lo d'«una de les coses més pobres i més anàrquiques (i més cèntriques!) de la Bisbal». I es planyia que «en els temps actuals, a banda i banda d'aquest sector, encara s'hi puguin veure aquells darreres de cases, ingrats i miserables». Malgrat aquest despropòsit, Lloberas es consolava amb el fet que «el que ve després és un dels quadres més impressionants i més nobles: a un costat, l'agombolament

urbà, del qual emergeixen les puntes del campanar i del castell; al davant, tota l'estesa del pont Vell, amb les seves arcades sobiranes; i, al darrere d'aquest, les bardisses, els saücs i els xiprers i la immensa massa grisa de les Gavarres».

El pont Vell data del 1605, segons consta en una placa que encara es conserva i en la qual també apareix l'escut del bisbe Francisco Arévalo de Zuazo, que en va promoure la construcció. És força probable, si tenim en compte la proximitat del portal de la Riera, una de les principals entrades a la vila medieval, que aquell pont substituís una altra construcció anterior. Les fonts escrites ens parlen de palanques i passeres rudimentàries. En qualsevol cas, el pont Vell és una construcció extremament sòbria, sense elements decoratius ni grans escarafalls arquitectònics, amb dos grans arcs escarsers que s'uneixen en un gran pilar central que pren la forma de punta de vaixell per desviar el pas de l'aigua. Els arcs estan bastits amb carreus escairats als paraments exteriors i interiors i de paredat a la volta. Malgrat aquesta aparent simplicitat, el

Foto actual > **MANEL LLADÓ**

pont té un encant considerable. I, de fet, malgrat haver perdut des de fa anys la seva funció bàsica, s'ha mantingut com un referent iconogràfic de la Bisbal. No hi ha veí que no s'hi hagi retratat amb la família, els amics o la promesa; que no hagi intentat pintar-lo amb més o menys gràcia; o, fins i tot, que no hi hagi volgut emular Fargnoli.

El pont manté, a grans trets, la seva fesomia. Si comparem la fotografia que va deixar-nos Valentí Fargnoli amb la que n'ha pogut fer Manel Lladó, les diferències són ben escasses i sembla prou bé que el temps s'hi hagi aturat. L'única modificació que observem és l'accés i el portal que apareix a la banda del nucli antic, que es va destruir fa molts anys. El pont també tenia, per bé que ja no apareix a la imatge antiga, un portal amb arc just al mig, una instal·lació que permetia controlar l'entrada de la població, i que havia desaparegut alguns anys enre, probablement a finals del segle XIX, poc després de la darrera carlinada. En el mateix punt, una creu de terme delimitava el territori del consell municipal.

El pont s'ha convertit en el protagonista d'algun episodi històric, des de les guerres dels remences fins a la

Marxa per la Llibertat, durant la qual s'hi va col·locar una bandera catalana. També era el lloc des d'on el rector beneïa el bestiar la diada de Sant Antoni. En qualsevol cas, l'episodi més conegut de tots s'hi va produir el 14 de setembre de 1810, durant la Guerra del Francès. Aquell dia, les tropes del mariscal O'Donnell el van utilitzar com a porta d'entrada per intentar conquerir la ciutat, ocupada per un destacament de poc més de mil soldats, cinquanta-sis oficials i dos coronels, tots comandats pel general François Xavier de Schwarz. En un conegut quadre que va pintar Bartomeu Ribó el 1894, O'Donnell apareix immaculat, dirigint les operacions des d'un imponent cavall blanc. Però la realitat és que el mariscal va rebre una ferida de bala en el precís instant que va travessar el pont, i va haver de fer repòs en un llit, el matalàs del qual es va conservar durant anys. La ferida, si bé d'aparença lleu, no es va acabar de guarir del tot, i el va fer coixejar per sempre més. D'aquella acció bèl·lica, però, com a mínim en va obtenir el títol de comte de la Bisbal, que durant anys va ressonar per les quatre parets del Congrés. El mariscal, doncs, tenia motius de sobres per recordar aquell dia i també aquell escenari.